

[PDF udgave \(181 KB\)](#)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EUK	14. november 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 21. november 2003 – dagsordenspunkt rådsmøde (konkurrenceevne) den 26.-27. november 2003 - vedlægges Videnskabsministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen fsva. forskningsdelen.

**Samlenotat til Folketingets Europaudvalg med henblik på møde i Rådet
(Konkurrenceevne (det indre marked, industri, forskning) den 26.-27.
november 2003**

- Forskningsdelen

Indhold	side
14. Vækstinitiativet (Forskning og udvikling) - (Evt.) Rådskonklusioner	2
15. Forslag til Rådets beslutning om ændring af beslutning 2002/834/EF om vedtagelse af et særprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration: "Integration og styrkelse af det europæiske forskningsrum" (2002-2006) (stamcelleforskning) KOM (2003) 390 endelig - Politisk enighed	5
16. ITER – internationalt forskningsprojekt vedrørende nuklear fusionsenergi 12 Spørgsmålet om placering	7
17. Hvidbog om rumpolitik 13 Præsentation	10

Resumé:

Som led i forberedelsen af det europæiske vækstinitiativ er det foreslået, at der iværksættes et "quick-start" program vedr. forskning og udvikling. På opfordring af Det Europæiske Råd har formandskabet lagt op til, at der i Rådet(konkurrence-evne) gennemføres en drøftelse af, hvilke projekter vedr. forskning og udvikling, der bør indgå i "quick-start" programmet. Kommissionen har i en meddelelse foreslået 8 projekter vedr. forskning og udvikling, som vil indgå i overvejelserne. Formandskabet har lagt op til, at der på mødet i Rådet vedtages konklusioner, der kan bidrage til forberedelsen af mødet i Det Europæiske Råd i december 2003.

- Baggrund

Det italienske formandskab har lagt op til gennemførelsen af et europæisk vækstinitiativ. Initiativet omfatter investeringer i infrastruktur samt i forskning og udvikling. Der er endvidere lagt vægt på, at initiativet gennemføres som et led i Lissabon-strategien.

Som led i forberedelsen af mødet i Det europæiske Råd den 16. – 17 oktober 2003 havde Kommissionen fremlagt en rapport, som indeholder en omtale af initiativer, der foreslås sat i værk som led i iværksættelsen af vækstinitiativet. Der foreslås i denne forbindelse iværksættelse af et begrænset antal større europæiske forsknings- og udviklingsprojekter.

Af konklusionerne fra mødet i Det Europæiske Råd fremgår, at investeringer i menneskelig kapital i form af forskning, udvikling og innovation samt menneskelige kvalifikationer vil være et vigtigt element i et vækstinitiativ. Det forudsættes endvidere, at Kommissionen, Den Europæiske Investeringsbank(EIB) og de relevante rådsformationer etablerer et "quick start" program, som indkredser en række projekter, der kan indgå i et samlet europæisk vækstinitiativ.

2. Indhold

Til mødet i Rådet(konkurrenceevne) den 10. november 2003 havde formandskabet forberedt en drøftelse af forslag til projekter, som bør indgå i de videre overvejelser om projekter inden for forskning og udvikling inden for vækstinitiativet.

Der synes på mødet tilslutning til følgende overordnede synspunkter:

- Lissabon-strategien må fastholdes som et bærende element,

3

- Udvælgelsen af projekter skal hvile på klare kriterier med vægt på bidrag til vækst,
- EIB er en central partner,
- Afklaring af samspil med sjette rammeprogram,
- Forskningsinfrastruktur projekter er centrale,
- Teknologiske platforme er et relevant instrument.

På mødet fremkom landene i øvrigt med en række forslag til projekter.

Kommissionen har i en meddelelse vedtaget den 11. november gennemgået planerne for vækstinitiativet. Forberedelsen foregår i samarbejde med Den Europæiske Investeringsbank.

I meddelelsen findes dels en omtale af status for vækstinitiativet og af aktiviteter, der planlægges gennemført som led i initiativet.

Det fremgår, at udvælgelsen af projekter i ”Quick-start”-programmet foreslås bliver baseret på følgende overordnede kriterier:

- Projektets ”modenhed” (skal kunne iværksættes umiddelbart)
- Europæiske dimension
- Effekt på vækst, konkurrenceevne og bæredygtighed
- Miljømæssige konsekvenser

Det foreslås, at investeringer sker dels i netværk og fremme af viden. Inden for området: Bredbåndsnæværk, forskning, udvikling og innovation har Kommissionen foreslået følgende projekter:

- Digitale bredbånd
- Mobil kommunikation og teknologier
- ICT-baserede forskningsnetværk – infrastruktur
- Brint – økonomi
- Nano-elektronik
- Næste generations lasere
- Global monitoring af miljø og sikkerhed
- Affyringsfaciliteter til raketter (Fransk Guyana)

Spørgsmålet om rammebetingelser for vækstinitiativet og finansiering af projekterne vil blive behandlet i den videre forberedelse.

3. Europa-Parlamentets udtalelse

Der ventes ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

4. Høring i Danmark

Sagen vil komme til høring i specialudvalget for forskning.

5. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

4

Det skønnes, at Kommissionens meddelelse ikke i sig selv indebærer lovgivningsmæssige konsekvenser. Afhængigt af, hvilke af Kommissionens forslag til projekter Danmark vælger at deltage i, vil meddelelsen dog kunne få statsfinansielle konsekvenser.

6. Nærhed og proportionalitet

Kommissionens meddelelse er i overensstemmelse med principperne om nærhed og proportionalitet, da der er tale om større projekter, som ifølge deres natur ikke kan gennemføres nationalt.

7. Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt i Europaudvalget

- 15. Forslag til Rådets beslutning om ændring af beslutning 2002/834/EF om vedtagelse af et særprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration: "Integration og styrkelse af det europæiske forskningsrum" (2002-2006) (stamcelleforskning)**
KOM (2003) 390 endelig
- Politisk enighed

Resumé:

Forslaget er fremsat i overensstemmelse med aftale mellem Rådet og Kommissionen fra september 2002. Ved beslutning om et særprogram, som beskæftiger sig med genomer og sundhed, blev det aftalt, at nærmere regler for EU-støtte til forskning, der omfatter humane embryoner, skulle fremlægges i begyndelsen af 2003.

Forslaget indebærer, at EU efter nærmere fastsatte regler vil kunne støtte forskning, hvor der anvendes stamceller fra humane embryoner. Forslaget er i store træk på linie med vore

1. Baggrund

I forbindelse med vedtagelsen af særprogrammet på Rådets møde den 30. september 2002 var Rådet og Kommissionen enige om, at detaljerede regler for gennemførelse af forskningsaktiviteter, der indebærer anvendelse af stamceller fra humane embryoner skal fastlægges inden den 31. december 2003.

Det aftaltes samtidig, at Kommissionen i april 2003 skulle fremlægge oplysninger om de videnskabelige fremskridt på området, indholdet af gældende international og national lovgivning, forskrifter og etiske regler vedr. forskning, som indebærer anvendelsen af stamceller fra humane embryoner.

Kommissionen gennemførte i april en konference, hvor man på grundlag af et oplæg fra Kommissionen drøftede den nye udvikling vedr. anvendelse af embryonale stamceller og perspektiverne for forskning på området. Det var planen efterfølgende at fremlægge det aftalte forslag til særlige regler på

2. Forslagets indhold

Kommissionens forslag er fremlagt med henvisning til traktatens art. 166, stk. 4. Forslaget vedrører et vigtigt forskningsområde i vækst, hvor der både er tale om store forventninger til medicinske anvendelser og komplekse etiske problemstillinger. Det gælder især isolering af embryonale stamceller fra overtallige humane embryoner. Det anføres, at forskning i humane embryonale stamceller og i humane somatiske stamceller supplerer hinanden. Sammenligninger mellem de to typer af celler er centrale for fremme af grundforskningen og vurdere deres potentielle egnethed til medicinske anvendelser.

Kommissionen har foreslået, at der etableres et europæisk register for stamceller. Etableringen af et sådan register vil gøre det lettere for forskerne at få adgang til stamcellelinier. Et register vil være med til at sikre, at der kun etableres stamcellelinier, når det er nødvendigt.

6

Kommissionen vil i 2005 fremlægge en rapport, som indeholder en vurdering af den stamcelleforskning, der modtager støtte fra fællesskabet.

Forslaget indebærer, at der vil kunne opnås EU-støtte til forsknings-projekter, som indebærer isolering af stamceller fra humane embryoner. For at modtage støtte skal forskningen opfylde følgende krav:

- Deltagerne skal indhente etisk rådgivning i de lande, hvor forskningen gennemføres,
- De humane embryoner skal være produceret før 27. juni 2002
- Projektet skal have et særligt vigtigt forskningsformål inden for grundforskningen eller øge den lægevidenskabelige viden med henblik på udvikling metoder inden for human medicin,
- Det skal demonstreres, at andre alternativer er utilstrækkelige til det påtænkte forskningsformål,
- Donorerne skal afgive frivilligt, udtrykkeligt og informeret samtykke,
- Der må ikke gives nogen form for godtgørelser til donorer,
- Donorens personlige oplysninger, herunder genetiske data skal beskyttes,
- Deltagerne i projekter skal overholde de seneste kvalitets- og sikkerhedsstandarder med henblik på at sikre at stamcellerne kan spores.

Deltagerne i forskningsprojekter bør gøre deres bedste for at sikre, at nyvundne

3. Europa-Parlamentets udtalelse

Der ventes en udtalelse fra Parlamentet den 17. november 2003.

4. Høring i Danmark

Forslaget behandles i EF-Specialudvalget for forskning. De i specialudvalget repræsenterede organisationer havde ingen bemærkninger.

5. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionens forslag vil hverken have statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

6. Nærhed og proportionalitet

Forslaget er i overensstemmelse med principperne om såvel nærhed som proportionalitet, da internationalt samarbejde om forskning på området er en forudsætning for at nå de nødvendige fremskridt.

7. Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget blev forelagt for Europaudvalget forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 22. september 2003. Udvalget modtog samlenotat af 10. september 2003

7

16

**fusionsenergi
KOM(2003) 215**

ITER – internation

- Spørgsmålet om placering

Resumé:

Den videre udvikling af fusionsteknologien forudsætter, at der snarest etableres en forsøgsreaktor på fusionsområdet (ITER). På Rådsmødet den 13. maj 2003 var der tilslutning til, at ITER bør søges placeret i Europa. Der er foretaget en analyse af de to tilbud, der foreligger fra henholdsvis Frankrig og Spanien, som ikke indeholder en klar konklusion om, hvilket af de to tilbud, der kan betragtes som det bedste.

Formandskabet har lagt op til, at der på dette møde søges opnået en endelig afklaring af, hvilke tilbudene Europa skal anvende i de videre forhandlinger om realiseringen af ITER.

1. Baggrund

Forskere fra Europa, Japan, Rusland og USA (kaldet parterne) startede i 1988 et samarbejde om at designe et fælles forsøgsanlæg, kaldet ITER. Formålet med ITER er at demonstrere, at fredelig udnyttelse af termionuklear fusionsenergi er videnskabeligt og teknisk gennemførligt. ITER anses for nødvendig for at nå dette mål.

Design fasen er nu afsluttet. Byggetiden for ITER forventes at være omkring 10 år. Derefter følger en driftsfasen på ca. 20 år. Hertil kommer yderligere 5 år til afvikling. Opførelsesomkostningerne for anlægget er beregnet til 4.570 mio. EUR.

Forhandlingerne mellem de fire parter - Europa (inkl. Canada), Japan, Rusland og USA - om det fremtidige samarbejde er i den afsluttende fase med møder på højt politisk niveau, og det forventes, at der vil foreligge et beslutningsgrundlag for parternes deltagelse i det fremtidige samarbejde inden udgangen af 2003. Kina og Korea er indtrådt i samarbejdet og deltager i forhandlingerne. Canada og Kasakhstan er associerede deltagere. Endvidere har Indien og Brasilien udtrykt interesse for deltagelse i samarbejdet, eventuelt på mindre forpligtende vilkår.

Der foreligger følgende tilbud på placering af ITER:

- Canada har foreslået en placering ved Clarington i Ontario provinsen.
- Frankrig tilbudt en placering i Cadarache i Alperne nord for Nice.
- Spanien har tilbudt en placering i Vandellos syd for Barcelona.
- Japan har tilbudt en placering i Rokkasho-Aomori.

De fire tilbudte placeringsmuligheder er i efteråret 2002 blevet vurderet af en særlig komite under ITER samarbejdet, og de er alle fundet teknisk og logistisk tilfredsstillende.

8

Under drøftelserne om placering af ITER har det vist sig, at der er gode muligheder for at få ITER placeret i Europa. Imidlertid vil mulighederne forventeligt være afhængige af, om det viser sig muligt for EU at enes om et fælles europæisk placeringsforslag.

Spørgsmålet har været behandlet på et Rådsmøde 13. maj 2003. Der var tilslutning til at få ITER placeret i Europa, og et stort flertal ønskede, at der blev udpeget et fælles placeringsforslag. Der blev derfor nedsat en "Site Analysis Group" under ledelse af Sir David King, som på basis af de foreliggende vurderinger og interviews med repræsentanter fra Frankrig og Spanien skulle fremkomme med en analyserapport.

2. Rapportens indhold

Rapporten indledes med at understrege, at ITER-projektet er en udfordring for det internationale forskningssamarbejde i en skala, som man ikke har set før. Som sådan er det et globalt projekt. Den europæiske ekspertise på området er anerkendt omkring i verden. Det betyder, at hvis Europa ønsker at fastholde denne position, skal ITER bygges i Europa (Frankrig eller Spanien).

Rapporten analyserer de to europæiske placeringsforslag - Cadarache i Frankrig og Vandellos i Spanien - ved hjælp af relevante kriterier, hvoraf de vigtigste er:

- Projektets miljø (herunder den tekniske og videnskabelige infrastruktur samt transportforhold).
- Omkostninger (primært omkostninger i forbindelse med opførelsen).
- Værtlandets støtte (politisk opbakning).
- Betydningen for den europæiske fusionsforskning.

I henhold til det første kriterium, siger rapporten, at den franske placering klart har bedre teknisk-videnskabelige forhold til at gennemføre projektet, hvilket også betyder en reduceret teknisk risiko. Til gengæld har Spanien bedre transportforhold, hvilket

begunstiger især transport af udstyr og materiale.

Mht. opførelsesomkostninger er det spanske forslag betydeligt billigere. Rapporten nævner, at de samlede omkostninger i den 10-årige bygningsperiode vil være op til 10% lavere, såfremt valget falder på Spanien (Vandellos). Det hænger primært sammen med de lavere lønomkostninger.

Hvad angår værtslandenes opbakning, er der i begge lande stor lokal og regional opbakning til projektet. I Spanien støttes forslaget desuden af parlament og regering.

Placeringsstedet vil få stor betydning for omfanget af den europæiske fusionsforskning. I tilfælde af at valget falder på Cadarache, vil Frankrig afvikle det meste af den nationale fusionsforskning, som ikke er helt lille. Derimod vil Spanien fortsætte sin forholdsvis beskedne indsats, såfremt der bliver tale om en spansk placering. I øvrigt vil bygningen af ITER i Europa kræve store ændringer i EU's fusionsprogram, uanset om det bliver en spansk eller fransk placering.

Rapportens hovedkonklusion er, at begge europæiske forslag stort set er lige gode. Den

9

franske placering har klare teknisk-videnskabelige fordele. Den spanske er økonomisk mere fordelagtig for den europæiske fusionsforskning under den 10-årige opførelsesperiode. Endvidere forventer rapporten, at de årlige driftsomkostninger ved en spansk placering vil være lavere.

For at få et indtryk af, hvad det vil betyde for Danmark økonomisk, kan følgende oplyses:

Såfremt ITER placeres i Europa (Spanien eller Frankrig), har Kommissionen beregnet, at EURATOM's bidrag over den 10-årige byggeperiode vil være ca. 150 mio. Eur om året. Ved en skønnet dansk andel på 2% og en kurs på 7,50 bliver det årlige danske bidrag 22,5 mio. kr. Til sammenligning tjener, at Danmark betaler 28 mio.kr. årligt til fusionsforskningen under det 6. rammeprogram, hvor ITER-andelen udgør knapt 27%.

3. Europa-Parlamentets udtalelse

Det er ikke oplyst, om Europa-Parlamentet vil komme med en udtalelse.

4. Høring i Danmark

Sagen behandles i EF-specialudvalget for forskning.

5. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Opførelsen af ITER vil ikke få statsfinansielle eller lovgivningskonsekvenser for Danmark. Der er taget højde for udgifterne til ITER som en del af indholdet af kommende rammeprogrammer.

6. Nærhed og proportionalitet

Rapporten vil i sig selv ikke have nogen indvirkning på spørgsmålet om nærhed og proportionalitet.

7. Forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

17. Hvidbog om rumpolitik

- Præsentation

Resume:

I Rådets resolution af 13. maj 2003 om udvikling af en samlet europæisk rumpolitik peges på, at det haster med konkret handling på europæisk niveau. Kommissionen opfordres til i samarbejde med ESA at afslutte en rammeaftale før udgangen af 2003 og at fremlægge en Hvidbog for Rådet og Europa-Parlamentet.

Hvidbogen, som er udarbejdet i samarbejde med Den Europæiske Rumorganisation (ESA), blev vedtaget af Kommissionen den 11. november 2003. Hvidbogen indeholder en handlingsplan for implementeringen af en europæisk rumpolitik. Rumteknologier skal spille en nøglerolle for hurtigere økonomisk vækst, jobskabelse, konkurrenceevne samt fremme udvidelsesprocessen og bidrage til en bæredygtig udvikling, sikkerhed og forsvar. Hvidbogen anbefaler aktioner med henblik på at sikre Europas uafhængige adgang til rummet og fremme af europæisk rumforskning. Kommissionen argumenterer for at øge rumindsatsen for at hindre, at Europa går tilbage som rummagt, at den rumrelaterede industri svækkes, og at afgørende viden og færdighed forsvinder permanent fra Europa.

1. Baggrund

Siden 1998 er der fortløbende taget beslutninger om udarbejdelsen af en fælles strategi for europæisk rumpolitik af ministerrådene i både ESA og EF. Forhandlingerne om en rammeaftale mellem de to organisationer har stået på i et par år og er nu afsluttet med begge parter godkendelse af aftalen.

Med Kommissionens grønbog fra januar 2003 om en "Europæisk Rumpolitik", udarbejdet i samarbejde med ESA, blev der sat gang i en bred debat om EU's rumpolitik. Grønbogen pegede på styrkepositioner og svagheder inden for sektoren. Gennem høringer, workshops og konferencer fik alle interesserede parter lejlighed til at reagere på de i grønbogen stillede spørgsmål, som berører en række politisk følsomme kerneområder. Referencerammen var ikke mindst Europas konkurrencemæssige stilling i forhold til især USA, samt målet om at Europa i 2010 skal have verdens mest avancerede videnbaserede økonomi.

Den foreliggende Hvidbog bygger på denne debat- og

konsultationsproces.

2. Indhold

Hvidbogen påpeger, at der i Europa er behov for at lægge øget vægt på rumpolitik, samt at rumteknologier kan bidrage til opfyldelse af unionens politikker og målsætninger, såsom hurtigere økonomisk vækst, jobskabelse, konkurrenceevne samt fremme udvidelsesprocessen og bidrage til en bæredygtig udvikling, sikkerhed og forsvar. I Hvidbogen opfordres alle europæiske interessenter – ESA, EU samt

11

medlemslandene med deres nationale forskning og industri – til at mobilisere på rumområdet.

Det foreslås, at en europæisk rumpolitik bliver implementeret inden for rammerne af et flerårigt europæisk rumprogram, som fastsætter prioriteringer, målsætninger, ansvars- og rollefordeling samt årlige budgetrammer. Programmet, som omfatter forskning og teknologisk udvikling, infrastruktur og service skal regelmæssigt vurderes og opdateres.

Det påpeges, at en europæisk rumpolitik kræver øgede finansielle ressourcer, og at de fremtidige finansielle perspektiver for Unionen bør tage højde for dette.

Såfremt man ikke udvikler en rumpolitik peger Hvidbogen på, at Europa vil forfalde som ”rummagt” og miste konkurrenceevne i og med, at man mister evnen til at udvikle og anvende en række nye teknologier.

Det konstateres, at der allerede i Europa er et potentiale at bygge på, herunder fungerende systemer inden for meteorologi og kommunikation, satellitnavigationsprogrammet Galileo og det forestående jordobservationssystem GMES.

Ligeledes peges på at øget internationalt samarbejde og partnerskaber med USA, Rusland og nye rumnationer kan være med til at fremme en styrket europæisk rumindsats.

En europæisk rumpolitik foreslås implementeret i to overordnede faser. Fase 1 (2004-2007) vil omfatte implementering af aktiviteter inden for rammerne af den netop indgåede rammeaftale mellem ESA og EF. Fase 2 fra 2007 og fremefter vil falde sammen med, at den nye europæiske forfatning træder i kraft.

3. Europa-Parlamentets udtalelse

Det er ikke oplyst, om og hvornår Europa-Parlamentet vil komme med en udtalelse.

4. Høring i Danmark

Hvidbogen vil blive sendt i høring i EF-specialudvalget for forskning.

5. Statsfinansielle og lovgivningsmæssige konsekvenser

Hvidbogen i sig selv vil ikke have statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser. Afhængig af i hvilket omfang Hvidbogens anbefalinger følges vil implementeringen af en europæisk rumpolitik kunne medføre ekstraudgifter på EU's budget, ligesom det nationalt vil kunne medføre merudgifter.

6. Nærhed og proportionalitet

I lyset af, at ingen medlemslande selv er i stand til at opretholde en rumindsats og rumpolitik på et tilstrækkeligt niveau, anses nærheds- og proportionalitetsprincippet for opfyldt.

12

7. Forelæggelse i Folketingets Europaudvalg

Europaudvalget har flere gange været orienteret om EU's rumpolitik. Udkast til forhandlingsmandat vedr. rammeaftalen mellem EF og ESA blev forelagt for udvalget i samlenotat af 27. februar 2002 forud for rådsmødet (forskning) 11. marts 2002, ligesom grønbogen og en rådsresolution vedr. rammeaftalen blev forelagt for udvalget ved samlenotat af 2. maj 2003 forud for rådsmødet (Konkurrenceevne) den 13. maj 2003. Spørgsmålet om indgåelse af EF-ESA rammeaftalen blev forelagt Folketingets Europaudvalg ved samlenotat af 10. september 2003 forud for Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 22. september 2003.

Hvidbogen har ikke tidligere været forelagt for Europaudvalget.

